

Økonomisk Prognose februar 2011

AF CHEFANALYTIKER TORBEN MARK PEDERSEN, CAND. POLIT. PH.D., SKATTEPOLITISK CHEF BO SANDBERG, CAND. POLIT., CHEFKONSULENT MIRA LIE NIELSEN, CAND. OECON. OG MAKROØKONOMISK MEDARBEJDER ASBJØRN HENNEBERG SØRENSEN, STUD. POLIT.

RESUME: Udsigt til lav vækst og stigende ledighed i 2011

Det økonomiske opsving har været langsomt og beskæftigelsesløst, og det har primært været drevet af væksten i det offentlige forbrug. I 2011 vil det offentlige forbrug ikke længere bidrage til væksten, og reallønsudviklingen samt skatte- og afgiftsstigninger vil tilmed lægge en dæmper på væksten i det private forbrug.

Lav vækst og stigende ledighed i 2011

Dansk Erhverv forventer et fald i BNP væksten til 1,3 pct. i 2011, og en ledighed der stiger til 172.000 på årsbasis i 2011. I 2012 ventes en mere gunstig udvikling i det offentlige og private forbrug og en BNP vækst på 1,8 pct. og et fald i ledigheden til 162.000, figur 1.

Figur nr. 1

Forsyningsbalance

	Mia. kr.		Real vækst	
	2009	2010	2011	2012
Privat forbrug	813.585	1,8	1,1	1,6
Offentligt forbrug	496.302	1,8	0,0	0,4
Faste bruttoinvesteringer	303.368	-6,0	1,0	6,5
Lagerforøgelser	-20.349	0,2 ¹⁾	0,2 ¹⁾	0,0 ¹⁾
Eksport af varer og tjenester	792.839	2,0	4,2	3,8
Import af varer og tjenester	729.637	1,4	3,3	4,2
BNP	1.656.108	2,0	1,3	1,8
Ledighed (fuldtidspersoner)	129.364	163.949	172.000	162.000
Inflation	1,3 pct.	2,3 pct.	2,5 pct.	2,0 pct.

1) Lagerforøgelser er målt i pct. af BNP året før

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger

Prognosen er udarbejdet under forudsætning om uændret økonomisk politik i prognoseperioden.

Prognose for dansk økonomi

Dansk Erhverv forventer et fald i den økonomiske vækst i 2011 sammenlignet med 2010. Det skyldes både, at det offentlige forbrug ikke forventes at bidrage til væksten i 2011, og at den disponible realindkomst kun vil stige meget lidt som følge af en lav lønstigningstakt på det private arbejdsmarked, faldende reallønninger for offentligt ansatte, stigende råvare- og fødevarerpriser samt stigende skatter og afgifter. Det private forbrug ventes derfor at vokse med beskedne 1,1 pct. i 2011 og med 1,6 pct. i 2012. Det er først og fremmest eksporten, der ventes at trække væksten i 2011.

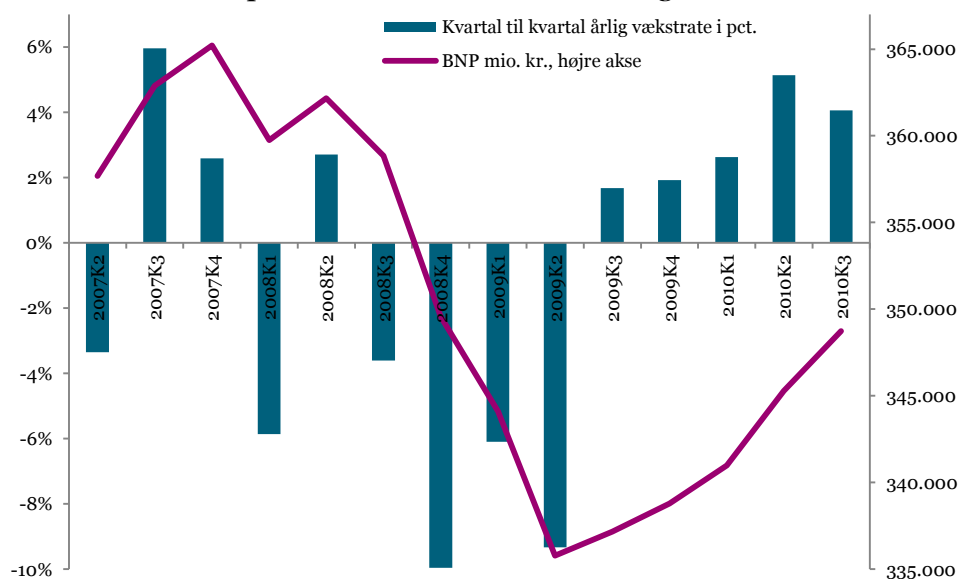
Negative udsigter for væksten i 2011

BNP ventes at vokse med 1,3 pct. i 2011 og med 1,8 pct. i 2012, figur 2.

Den seneste konjunkturcykel havde sit toppunkt (som målt ved BNP) i fjerde kvartal 2007, og bunden blev nået i andet kvartal 2009, figur 2, og mellem konjunkturcyklens top og bund faldt det reale BNP med over 8 pct.

Figur 2

BNP i mia. kr. faste priser samt kvartal til kvartal årlig vækstrate

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger

Beskæftigelse og ledighed

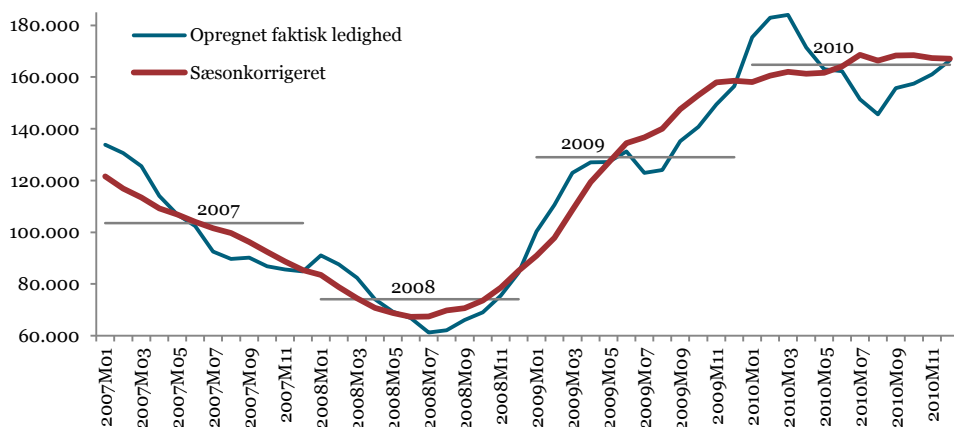
Private byerhverv har mistet 180.000 arbejdspladser siden fjerde kvartal 2008, og der er endnu ikke indtruffet nogen vending i beskæftigelsen.

Bruttoledigheden steg gennem det meste af 2010, men et svagt fald indtrådte i fjerde kvartal, figur 3. Dansk Erhverv forventer en svagt stigende ledighed i 2011. I 2012

ventes bruttoledigheden at falde til 162.000. Faldet er betinget af en lav produktivetsstigningstakt.

Figur 3

Bruttoledighed, opregnet faktisk og sæsonkorrigeret

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger

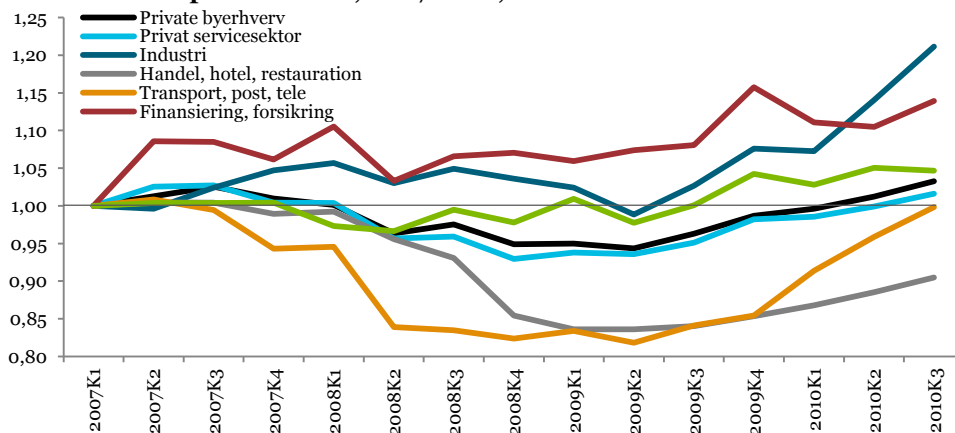
Timeproduktiviteten

I industrien er timeproduktiviteten vokset med 21 pct. siden 2007. Høje produktivetsstigninger betyder en forbedret konkurrenceevne, men også lavere beskæftigelse. I de private byerhverv voksede produktiviteten med 3,3 pct., figur 4. Produktivetskrisen er ikke overstået.

Høje produktivetsstigninger i industrien, i finansiering og i forsikring

Figur 4

Indeks for timeproduktivet, 2007k1 = 1,00

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger

Investeringer

De faste bruttoinvesteringer har stort set været faldende siden 1. kvartal 2007. Der ventes ikke nogen større vækst i investeringerne i 2011.

Faldende investeringer

Det private forbrug

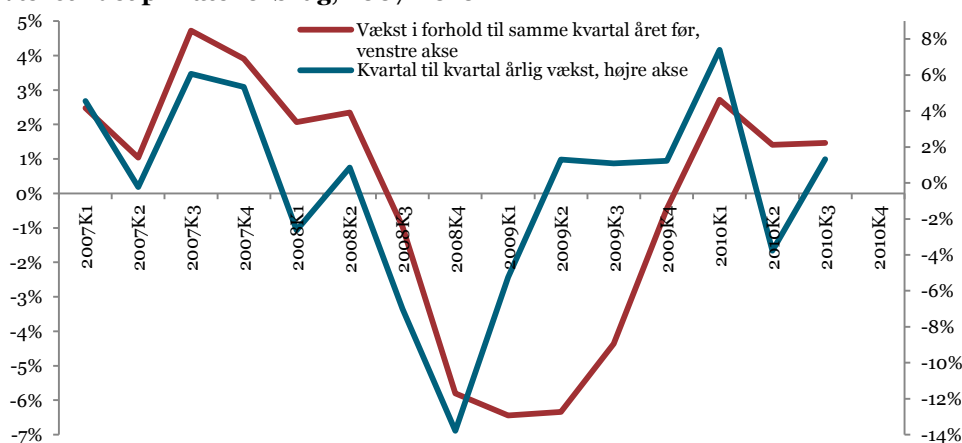
Det private forbrug er vokset siden andet kvartal 2009. I de første tre kvartaler af 2010 voksede forbruget med beskedne 1,6 pct., figur 5, og forbrugertillidsindikatoren er kun svagt positiv. For 2011 er der udsigt til en endnu lavere vækst i det private forbrug:

Lav vækst i det private forbrug i 2011

- De disponible reallønninger ventes kun at stige svagt i 2011. Stigende råvare- og fødevarerpriser kan forventes at øge forbrugerprisinflationen og dermed udhule reallønnen, og stigende skatter og afgifter i 2011 vil yderligere udhule de disponible indkomster. Skattestigningerne skyldes både indfasningen af flere af skattereformens finansieringsbidrag og fastfrysningen af skattesystemets beløbsgrænser, herunder grænsen for betaling af topskat.
- Offentligt ansatte står til en lønmæssig nulvækst i 2011 og faldende realløn, og for 2012 vil lønstigningerne formentlig give en reallønsstigning på beskedne 0-1/2 pct.
- I landet som helhed (uden for København) ligger udbudspriserne på boliger lavere end for et år siden, og faldende friværdier lægger en dæmper på forbrugstilbøjeligheden.
- Forbrugskvoten er på niveau med gennemsnittet over de seneste 11 år, så det forventes ikke, en stigende forbrugstilbøjelighed vil drive forbruget, når udsigterne for realindkomster, beskæftigelse og boligpriser ikke er bedre.

Figur 5

Vækst i det private forbrug, 2007-2010

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger

Det er på den baggrund vurderingen, at det private forbrug kun vil vokse realt med 1,1 pct. i 2011 og med 1,6 pct. i 2012.

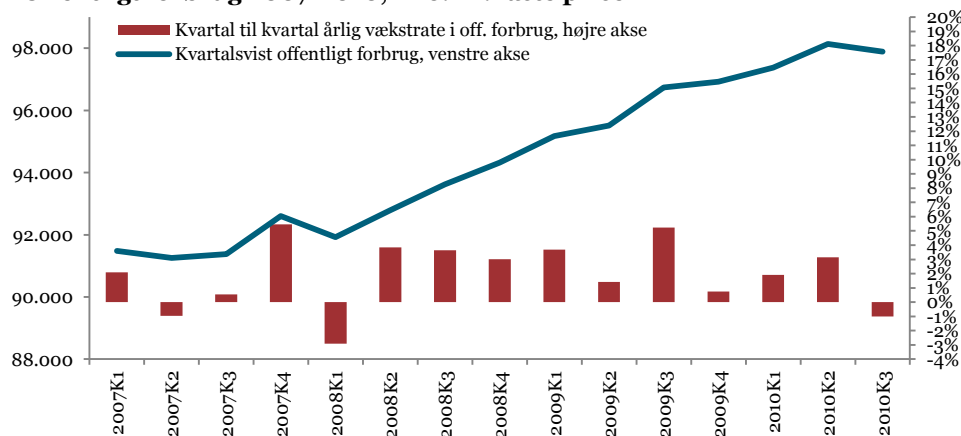
Det offentlige forbrug

I de første tre kvartaler af 2010 er det offentlige forbrug vokset med 6 mia. kr. eller 2,1 pct. realt, figur 6. Den offentlige beskæftigelse er ligeledes vokset konstant gennem året, og der var i tredje kvartal 10.000 flere offentligt ansatte end i 3. kvartal 2009.

Nulvækst i offentligt forbrug i 2011

Figur 6

Offentligt forbrug 2007-2010, mio. kr. faste priser

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger

Der er fra regeringens side lagt op til et fald i det offentlige forbrug i 2011 på 0,3 pct., men hidtidige bestræbelser på blot at dæmpe væksten har ikke været succesfulde. Alligevel kan der være grund til at tro, at "this time is different":

- Som noget nyt har regeringen aftalt med kommunerne, at en del af bloktilskuddet er betinget af, at kommunerne overholder deres budgetter, således at den enkelte kommune straffes, hvis den overskrider budgettet.
- I tredje kvartal faldt den offentlige beskæftigelse målt i timer (men ikke målt i antal ansatte), og det samme gælder det offentlige forbrug.
- For 2011 er der udsigt til en nulvækst i de offentligt ansattes lønninger. Det vil isoleret set indebære et fald i realvæksten i det offentlige forbrug i 2011.

International økonomi: Det globale opsving går Euroområdet forbi

Den internationale valutafond skønner i deres seneste prognose,¹ at produktionen vil vokse med 5 pct. i 2010 og med 4,4 pct. i 2011. Den globale vækst drives af udviklingslande og "emerging markets", dvs. Kina, Indien, ASEAN lande, Rusland, Brasilien samt lande i Latinamerika, Afrika syd for Sahara, Nordafrika og Mellemøsten.

Globalt opsving

Det var den gode nyhed. Den dårlige nyhed er, at væksten stort set er gået Euroområdet forbi, og at den europæiske gældskrise langt fra er overstået. Den økonomiske vækst var beskedne 1,8 pct. i Euroområdet i 2010, iflg. IMF, og forventes at falde til 1,5 pct. i 2011, hvilket er utilstrækkeligt til at gøre et større indhug i den høje ledighed.

For dansk eksport er det positivt, at både Tyskland og Sverige skiller sig ud med en høj vækst. Det trækker dansk eksport op, selv om tab af markedsandele i de seneste år har betydet, at dansk eksport er vokset mindre end importen i de lande, vi eksporterer til.

Gode udsigter for dansk eksport

Udenrigshandel og betalingsbalance

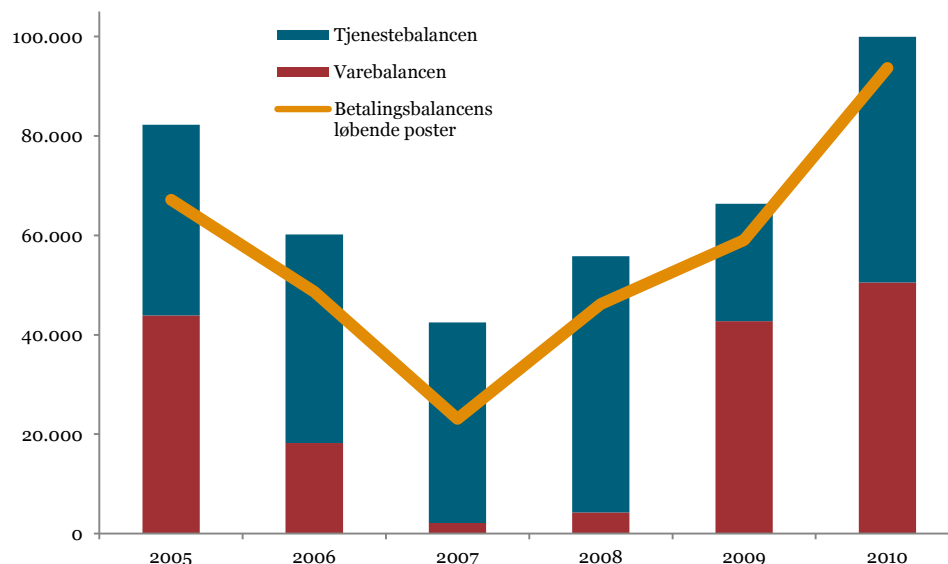
I 2010 udviste betalingsbalancen et rekordstort overskud på 93,6 mia. kr., og også vare- og tjenestebalancen udviste et rekordoverskud på 99,9 mia. kr. Overskuddet var ligeligt fordelt på varebalancen (50,5 mia. kr.) og tjenestebalancen (49,4 mia. kr.), figur 7. Overskuddet på tjenestebalancen er mere end fordoblet fra 2009 til 2010, og det skyldes både en høj eksportvækst og en beskedne importvækst. Stigningen i olieprisen i 2010 har ligeledes øget eksportindtægterne fra olien i Nordsøen.

Rekordstort betalingsbalanceoverskud

Det er lagt til grund for prognosen, at eksporten af varer og tjenester vokser med 4,2 pct. i 2011 og med 3,8 pct. i 2012 og importen med 3,3 pct. i 2011 og 4,2 pct. i 2012.

Figur 7

Vare- og tjenestebalancen samt betalingsbalancens løbende poster, 2005-2010

Kilde: Danmarks Statistik

Afventende optimisme i serviceerhvervene

Dansk Erhverv har gennemført en medlemsundersøgelse, der kortlægger serviceerhvervenes forventninger til omsætning, eksport, investeringer og beskæftigelse i 2011 i forhold til 2010, figur 8.ⁱⁱ

Lidt over halvdelen af de adspurgte virksomheder forventer højere omsætning i 2011 end sidste år, mens 13 pct. forventer et fald.

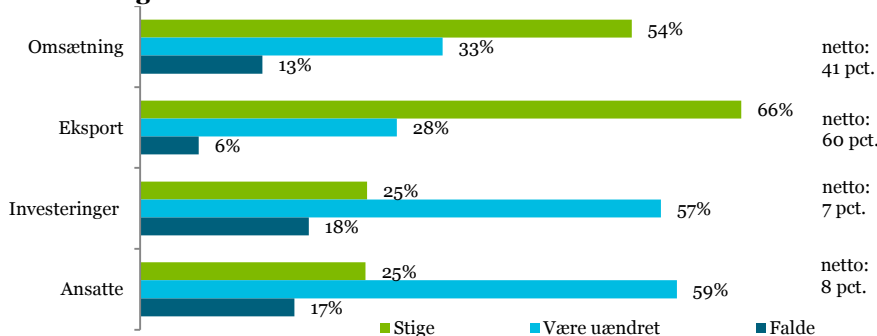
Forsigtig optimisme

Godt to tredjedele af de virksomheder, der har eksportsalg, forventer stigende eksport i 2011, og kun 6 pct. forventer et fald. Det afspejler formentlig den relativt høje vækst på Danmarks to vigtigste eksportmarkeder, Sverige og Tyskland.

Forventninger til stigende eksport

Figur 8

Forventninger til 2011 i forhold til 2010

Kilde: Medlemsundersøgelse februar 2011, N=630.

Anm.: Vurderingen af eksport er baseret på svarene fra de 125 virksomheder, der har eksport. De viste nettotal er andelen af virksomheder, der forventer en stigning, fratrukket andelen som forventer et fald.

De positive forventninger til omsætning og eksport slår ikke for alvor igennem på investeringer og beskæftigelse. Således forventer kun 25 pct. af virksomhederne at investere mere i 2011 end i 2010, samtidig med at 18 pct. forventer at investere mindre. Ligeledes forventer kun 25 pct. af virksomhederne at øge antallet af beskæftigede, samtidig med at 17 pct. forventer at reducere beskæftigelsen.

Afventende med at investere og ansætte

I oplevelse og transport er andelen af virksomheder, der forventer et fald i investeringerne i år omtrent ligeså stor som andelen, der forventer en stigning. Inden for handel og rådgivning er forventningerne til investeringerne noget mere positive. Netto forventer 11 pct. af virksomhederne inden for handel og 16 pct. inden for rådgivning et stigende investeringsniveau i 2011.

I forhold til samme tidspunkt sidste år er der dog sket en væsentlig forbedring af investeringsforventningerne. I februar 2010 forventede et flertal af virksomhederne inden for alle sektorer bortset fra rådgivning et fald i deres investeringer. ▾

▾ OM DENNE UDGAVE

"Økonomisk Prognose februar 2011" er femogtyvende nummer af Dansk Erhvervs Perspektiv.

Redaktionen er afsluttet 18. februar 2011.

▾ OM DANSK ERHVERVS PERSPEKTIV

Dansk Erhvervs Perspektiv er Dansk Erhvervs analysepublikation, der sætter fokus på aktuelle problemstillinger og giver baggrund og perspektiv på samfundsmæssige problemstillinger. Dansk Erhvervs Perspektiv udkommer ca. 20 gange årligt og henvender sig til beslutningstagere og meningsdannere på alle niveauer. Ambitionen er at udgøre et kvalificeret og anvendeligt beslutningsgrundlag i forhold til væsentlige, aktuelle udfordringer på alle områder, som har betydning for dansk erhvervsliv og den samfundsøkonomiske udvikling.

Det er tilladt at citere fra Dansk Erhvervs Perspektiv med tydelig kildeangivelse og med henvisning til Dansk Erhverv.

▾ KVALITETSSIKRING

Troværdigheden af tal og analyser fra Dansk Erhverv er afgørende. Dansk Erhverv gennemfører egne surveyundersøgelser i overensstemmelse med de internationalt anerkendte guidelines i ICC/ESOMAR, og alle analyser og beregninger gennemgår en kvalitetssikring i henhold til Dansk Erhvervs interne kvalitetsmanual.

Denne analyse er offentlig tilgængelig via Dansk Erhvervs hjemmeside. Skulle der trods grundig kvalitetssikring forefindes fejl i analysen, vil disse blive rettet hurtigst muligt og den korrekte version lagt på nettet.

Henvendelser angående analysens konklusioner kan ske til chefanalytiker Torben Mark Pedersen på tmp@danskerhverv.dk eller tlf. 33 74 65 25.

▾ REDAKTION

Direktør Christian Tanggaard Ingemann, cand. jur., MBA, analysechef Geert Laier Christensen (ansv.), underdirektør Søren Friis Larsen, cand. scient. pol., chefanalytiker Torben Mark Pedersen, cand. polit., Ph.D., chefkonsulent Mira Lie Nielsen, cand. oecon., skattepolitisk chef Bo Sandberg, cand. polit., chefkonsulent Jesper Højte Stenbæk, cand. merc. jur., pressekonsulent, Lisa Sandager, cand. merc, journalist.

ⁱ IMF World Economic Outlook Update, January 25, 2011.

ⁱⁱ Medlemsundersøgelsen er gennemført i januar-februar 2011 blandt en tilfældig stikprøve af Dansk Erhvervs medlemmer. Undersøgelsen er baseret på 630 svar fra virksomheder inden for servicesektoren.